

Nota voor Gedeputeerde Staten

Cultuur

Onderwerp	Subsidieverlening Abdij Rolduc, Kerkrade
Documentnummer	DOC-00740184
Datum	Januari 2025

0. Samenvatting

Op 3 december 2024 heeft het Bisschoppelijk Centrum Rolduc (hierna BCR) een subsidieaanvraag ingediend voor een bijdrage van € 974.151,00 voor cofinanciering van de rijkssubsidie voor de restauratie en verduurzaming van het monumentale abdijcomplex Rolduc in Kerkrade.

Rolduc maakt onderdeel uit van de rijksregeling “Tienjarige ondersteuning iconische rijksmonumenten”. Tot en met 2029 is een bedrag van € 7 mln. door het Rijk gereserveerd ten behoeve van de instandhouding, toegankelijkheid en verduurzaming van het abdijcomplex. In aanloop naar deze regeling is door de Provincie een bedrag van € 2,4 mln. beschikbaar gesteld voor Abdij Rolduc. Naast de bijdrage van het Rijk en de Provincie hebben ook de gemeente Kerkrade en de eigenaar het Bisschoppelijk Centrum Rolduc (hierna BCR) ieder een bedrag van € 1,2 mln. beschikbaar gesteld. In totaal is er dus € 11,8 mln. beschikbaar voor het abdijcomplex. Op 11 juli 2024 is door het Rijk € 2.273.019,00. subsidie verleend voor de restauratie en verduurzaming van het Seminariegebouw en de Kloosterhoeve.

Tot en met 2029 kan het BCR ieder kalenderjaar maximaal één subsidieaanvraag indienen bij het Rijk. Het BCR kan maximaal 70% van de subsidiabele kosten opvoeren bij het Rijk. Voor de overige 30% doet het BCR een aanvraag bij de Provincie. Om de gelddruk voor de aanvrager te verlagen, schakelen we in dit project de subsidiesystematiek gelijk aan die van het Rijk. Inmiddels is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de eerste subsidieaanvraag van Rolduc gehonoreerd. Hieruit volgt de vraag om cofinanciering aan de Provincie.

Deze subsidieverlening draagt bij aan de doelen die benoemd staan in het beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen 2024 – 2027, specifiek aan het onderdeel over de instandhouding van gebouwd erfgoed. Het project rondom de restauratie en verduurzaming van de Abdij Rolduc Kerkrade staat opgenomen onder hoofdstuk 6.2.1 (Instandhouding van gebouwd erfgoed) als een van de grote en complexe opgaven ten aanzien van monumenten.

1. Beoogd resultaat (output/outcome)

Door het verlenen van deze (eerste) incidentele projectsubsidie van € 974.151,00 aan het BCR kan er een start worden gemaakt met de restauratie en verduurzaming van het abdijcomplex. Het eerste deelproject bestaat uit de restauratie en verduurzaming van de seminarievleugel en de huurwoningen in de kloosterhoeve. Dit is volgens het masterplan (een visie document opgesteld door BCR om een strategie te bepalen om de beschikbare subsidiegelden effectief en doelmatig in te zetten) een logische eerste stap, aangezien beide gebouwonderdelen permanent in gebruik zijn en een langdurige bestemming kennen. In 2025 en 2026 zullen vervolgens deelplannen worden ingediend voor de vervolgprojecten tot een maximum subsidiebedrag van € 2,4 miljoen.

Door in te stemmen met de voorgestelde werkwijze (afgeven van één beschikking die aan de hand van deelplannen iedere keer herzien wordt) sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de procedures van het Rijk en verlagen we de regeldruk voor de aanvrager.

2. Toelichting

Aanleiding

De provincie Limburg heeft met de propositie Limburg gebouwd erfgoed (31 maart 2018) een bedrag van € 2,4 mln. beschikbaar gesteld voor Abdij Rolduc. In het recent vastgestelde beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen (2024 – 2027) is Abdij Rolduc opgenomen als een van de grote en complexe opgaven op het gebied van monumenten. Daarnaast maakt Rolduc onderdeel uit van de rijksregeling “Tienjarige ondersteuning iconische rijksmonumenten”. Tot en met 2029 is een bedrag van € 7 mln. door het Rijk gereserveerd ten behoeve van de instandhouding, toegankelijkheid en verduurzaming van het abdijcomplex. Naast de bijdrage van het Rijk en de provincie Limburg hebben ook de gemeente Kerkrade en de eigenaar het BCR ieder een bedrag van € 1,2 mln. beschikbaar gesteld. In totaal is er dus € 11,8 mln. beschikbaar voor het abdijcomplex.

Om ervoor te zorgen dat deze gelden effectief en doelmatig zouden worden ingezet is er door de provincie Limburg in 2021 een separate subsidie verleend van ca. € 56.000 aan het BCR voor het opstellen van een masterplan. Deze bijdrage stond los van de toegezegde € 2,4 mln. Het masterplan dient als onderligger voor de inzet van de beschikbare subsidiegelden en is noodzakelijk voor een succesvolle subsidieaanvraag bij het Rijk, de provincie Limburg en de gemeente Kerkrade. Op 16 oktober 2023 is het masterplan voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige Abdij Rolduc opgeleverd. Hierin heeft het BCR haar visie op de toekomstige ontwikkeling van het abdijcomplex uitgewerkt. Op basis hiervan is een eerste subsidieaanvraag succesvol ingediend bij het Rijk.

Subsidiesystematiek

Het Rijk hanteert de systematiek dat het BCR eenmaal per kalenderjaar een aanvraag kan indienen binnen de rijksregeling “Tienjarige ondersteuning iconische rijksmonumenten”. Aangezien deze subsidieregeling inhoudelijk goed aansluit bij de beleidsdoelen van de Provincie en de voorwaarden waaronder de financiële middelen in 2018 zijn toegekend aan Rolduc, is ervoor gekozen om de provinciale matching te koppelen aan een eventuele toekenning vanuit het Rijk. Daarbij komt dat er bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de juiste expertise aanwezig is om plannen van een dergelijke omvang op inhoud te toetsen.

In totaal beslaat de eerste subsidieaanvraag bij het Rijk ruim € 3,2 mln. Op basis hiervan vraagt BCR een eerste voorschot van € 974.151,00 voor de cofinanciering van dit project. Deze gelden worden door het BCR ingezet voor de restauratie en verduurzaming van de seminarie vleugel en de kloosterhoeve van de abdij. Concreet betreft het de restauratie van de monumentale kozijnen, het plaatsen van voor- en achterzetbeglazing en de isolatie van de woningen kloosterhoeve.

Ook vanuit het oogpunt van regeldruk wordt de aanvrager middels deze systematiek ontzien. Het BCR kan namelijk dezelfde subsidieaanvraag zowel bij ons indienen als bij het Rijk. Slechts op enkele kleine onderdelen is er om een extra toelichting gevraagd. Daarnaast werken we met één subsidiebeschikking die wordt herzien met nieuwe resultaatverplichtingen zodra er een nieuw concreet projectplan is ingediend en gehonoreerd door de RCE en uw college van GS. Daarmee beogen we de subsidieaanvraag aan het einde in één keer vast te stellen en hoeft niet ieder deelproject apart te worden verantwoord en afgerekend.

Vervolgproces

Het BCR is momenteel bezig met de uitwerking van een nieuwe subsidieaanvraag voor 2025. Het betreffende deelproject omslaat de restauratie en verduurzaming van het voormalige schoolgebouw. Naar verwachting zal dit project in totaal ruim € 2 mln. omvatten waarbij een verzoek tussen de € 600.000 en € 700.000 aan de Provincie zal worden gedaan. De resterende middelen van ongeveer € 800.000 zullen naar verwachting in 2026 worden aangevraagd voor een derde deelproject om zodoende te komen tot een maximale subsidie van € 2,4 miljoen.

3. Bestuurlijke aandachtspunten

In overleg met de eigenaar (BCR) is ervoor gekozen om alle provinciale middelen (€ 2,4 mln.) in te zetten voor de benodigde cofinanciering van de rijksregeling. Zoals hierboven beschreven subsidieert het Rijk maximaal 70% van de subsidiabele kosten. Om het volledige bedrag van € 7 mln. bij het Rijk te kunnen afroepen is dus een cofinanciering van € 3 mln. nodig. Het aanvullende bedrag van € 0,6 mln. kan worden aangevuld met eigen middelen van het BCR of de gemeente Kerkrade.

Voor dit eerste deelproject wordt uitsluitend aanspraak gemaakt op subsidiegelden van het Rijk en de Provincie. De provinciale middelen zijn strikt gebonden aan de restauratie en of verduurzaming van het monument. De gereserveerde middelen van de gemeente Kerkrade zijn breder inzetbaar en gericht op de verbetering van de exploitatie van het complex. Door de cofinanciering niet naar rato te verdelen (15% provincie, 7,5% BCR en 7,5% gemeente Kerkrade) heeft BCR de mogelijkheid om kosten die niet subsidiabel zijn bij de RCE of provincie, of tegenvallers op te vangen met eigen middelen of die van de gemeente Kerkrade. Daarnaast kunnen de eigen middelen en die van de gemeente breder worden ingezet in de (toeristische/economische) ontwikkeling van het complex. Aangezien deze kosten niet direct gerelateerd kunnen worden aan de instandhouding of verduurzaming van het monument vallen deze buiten de beschikbare subsidiegelden van het Rijk en de provincie.

Het is daarom belangrijk om vinger aan de pols te blijven houden over de gemaakte afspraken en de investeringen van het BCR en de gemeente. In de komende aanvragen voor de deelprojecten in 2025 en 2026, die ook door uw college dienen te worden vastgesteld, vragen we het BCR ook inzichtelijk te maken op welke wijze zij en de gemeente investeren in de abdij en zich zodoende aan de gemaakte afspraken houden. Ook zullen we hier tijdens de jaarlijkse bestuurlijke overleggen nadrukkelijk bij stil staan.

4. Lobby – aspecten

De Abdij Rolduc is een voorbeeld van een groot monumentaal complex dat op de lijst van nationale kanjermonumenten staat. Structurele financiering voor de instandhouding van dergelijke monumenten is, zeker zonder ondersteuning van het Rijk, haast onmogelijk. Het is daarom een belangrijk speerpunt binnen onze (inter-)provinciale lobbyinzet richting het Rijk. Provinciale lobby inzet zal de komende periode gericht zijn om een vergelijkbare bijdrage als bij Rolduc voor andere grote monumentale opgaven in Limburg zoals het Kloosterdorp Steyl te verkrijgen.

5. Relatie met Programmabegroting

Begrotingsprogramma 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen, specifiek product 6.2.1. "Erfgoed, Monumenten en Archeologie" van de programmabegroting 2025.

6. Juridische aspecten

Deze subsidie wordt verleend op basis van artikel 4:23, derde lid, sub d van de Algemene wet bestuursrecht (incidentele projectsubsidie).

Het Bisschoppelijk Centrum Rolduc kwalificeert als een onderneming gezien de ruime economische activiteiten die BCR verricht. De subsidie wordt derhalve verleend onder toepassing van het Nationaal Monumentenkader.

7. Inkoop- en aanbestedingsaspecten

Niet van toepassing

8. Financiële en cofinancieringsaspecten

De aanvraag die nu is ingediend door BCR betreft het eerste deelproject van drie. De begroting van het voorliggende deelproject restauratie en verduurzaming van het Seminariegebouw en de Kloosterhoeve bedraagt € 3.175.452,11. Het subsidiebedrag voor dit deelproject is € 974.151,00, dit is 30,67 % van de begrote subsidiabele kosten. De rest van het bedrag wordt gedekt door de subsidiegelden van het Rijk (70%).

Het subsidiebedrag van € 974.151,00 wordt ten laste gebracht van FCL 68230 (Bijdrage aan grote projecten).

In verband met de gedane toezegging voor een totaalbedrag van € 2,4 mln. zal het restant gereserveerd blijven op het in de programmabegroting 2025 beschikbare exploitatiebudget Bijdrage aan grote projecten (FCL 68230).

In verband met een fasering van de middelen vanwege een opsplitsing in deelprojecten wordt dit restant overgeboekt naar 2026 (€ 650.000.) en 2027 (€ 774.849).

Effectuering hiervan zal middels een begrotingswijziging worden meegenomen in de Voorjaarsnota 2025.

Aanvrager in kennis stellen van de mogelijkheid voor een bedrag van maximaal € 1.425.849,00 deelprojectplannen in te dienen. Na ontvangst en goedkeuring van deze aanvragen zal er sprake zijn van een herziening van de beschikking en zullen volgende voorschotten worden bepaald en uitbetaald. Het maximaal te verlenen subsidiebedrag bedraagt hiermee € 2,4 mln.

9. Relatie met aanpak coronacrisis

Niet van toepassing

10. Arbeidsmarktbeleid

Niet van toepassing

11. Effecten op CO₂ en stikstof emissies (effecten op klimaat en biodiversiteit/beschermde natuur)

Niet van toepassing

12. Digitalisering & data governance

De onderhavige projectsubsidie geeft invulling aan diverse indicatoren op Maatschappelijk Opgave, Doelstelling- en Resultatenniveau, binnen het beleidskader Cultuur en Erfgoed voor Iedereen 2024- 2027. Onderstaand een overzicht van deze indicatoren:

Maatschappelijke opgave	
MO_14a	Behoudenswaardig erfgoed in Limburg; (archeologie, musea, monumenten, landschap)
Doelstelling	
D_48a	Percentage rijksmonumenten met een betere staat van onderhoud
D_50a	Toegankelijkheid van erfgoed met provinciale ondersteuning
Resultaten	
R_136a	Percentage beschikbare subsidiemiddelen dat is besteed voor de uitvoering van de restauraties van de 4 projecten

13. Formatieve aspecten

Niet van toepassing

14. Samenwerking/afstemming andere clusters

Deze GS nota is tot stand gekomen in samenwerking met de clusters Subsidies, Cultuur, O&I en Financiën.

15. Voorstel:

1. In te stemmen met het verlenen van een projectsubsidie van € 974.151,00 aan het Bisschoppelijk Centrum Rolduc voor de instandhouding, restauratie en verduurzaming van Rolduc op basis van artikel 4:23, derde lid, sub d van de Algemene wet bestuursrecht. Dit betreft het deelproject restauratie en verduurzaming van het Seminariegebouw en de Kloosterhoeve en is de benodigde cofinanciering van 30% binnen de Tienjarige ondersteuning iconische rijksmonumenten van het Rijk.
2. Het subsidiebedrag ten laste brengen van FCL 68230 (Bijdrage aan grote projecten).
3. Aanvrager in kennis stellen van de mogelijkheid voor een bedrag van maximaal € 1.425.849,00 vervolgdeelprojectplannen in te dienen.
4. De aanvrager middels bijgevoegde beschikking op de hoogte te brengen van uw besluit.
5. Te besluiten deze GS-Nota actief openbaar te maken
6. De financiële consequenties van dit besluit mee te nemen in de Voorjaarsnota 2025.